

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JÁVNABUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25

Lýsingarprísir fyri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 19. juni 1954.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27. ár

ENDURGJALDSKRAV REIÐARANNA

Hósdagin visti 14. sept. at siga frá, at Reiðarafelagið og Trolara-eigarafelagið kravdu Føroya Fiskimannafelag eftir 251.000 kr., sum felagið við gerðadómmin var dømt til at rinda.

Hesin peningur var ikki goldin til ta ásettu tíðina, og fútarætturin hevur tí gjørt úttøku í ognum felagsins.

Vit vita ikki at siga frá, hvussu mikið av peningi og ognum fiskimannafelagið eigir (og tað veit formaður felagsins heldur ikki); men um so er, at felagið ikki er ført fyri at rinda allan peningin, so kunnu limirnir IKKI verða kravdir eftir restini, so sum talan hevur verið um.

»DAGBLAÐIÐ« OG BANKAMÁLIÐ

Tað er ikki eitt á, sum Dagblaðið oysir upp frá grunni, hvørja ferð skrivað verður eitt sindur um sjóvinnubankamálið, og teir menn, sum bankanum og fólkalokkinum hava stýrt. Dagblaðið rinur og hvínur sum stungin grísur, hara eitt blað tekur okkurt upp frá rættargongdini.

Rætt er tað, sum teir gomlu tóku til: »Stevning fellir ongan mann!« Tað skal prógvfórsla til, áðrenn ein maður verður dömdur í okkara samfelag nú á døgum. Og tað álit hava vit á dómsvaldinum, at hin óseki verður frikendur, og hin seki verður dömdur. So má sviða sum svøllur, hvør hann er. Tað má hvørki verna honum til frama ella til skaða, um hann er ein av teim stóru ella ein av teim smáu í samfelaginum — öll megu standa javnsíðis undir lógini.

Her er nú talan um teir báðar menninar, sum stóðu á odda fyri fólkalokkinum, ja, ein kann væl siga, sum ráddu heilt og aldeilis fyri hesum flokki, og sjálvsagt má tað kennast Dagblaðnum sárt at siggja teir í tí stóðu, teir nú eru staddir í; men heita eigur avgjört ikki at geva teimum nakra serstöðu fram fyrj áðrar. Tað skuldi verið tvørtur ímóti. Fólkíð skuldi heldur havt krav uppá at kunna sett seg væl inn í málið, so tað kundi fylgt við og fingið alt at vita, sum fram er farið. Dagblaðið ger blóðskeivt í at roynd at breiða veingir sínar út yvir tað, sum fram er farið í dómhúsinum í hesum máli og hylja tað í myrkur, tí eisini — og ikki minst — fólkalokksveljarar áttu at fingið eina sanna og greiða frágreiðing um, hvat teir menn, ið teir hava valt til sínar politisku álitismenn, standa ákærdir fyri í dag. So kundu teir gjørt sær eina mynd av, hvat ið veruliga er farið fram, og hvussu flokksins leiðsla hevur ríkt tað álit, veljaramir hava givið henni. Tá kundu teir tikið stóðu til, um fólkalokkurin var ein

flokkur, teir framvegis hildu seg kunna styðja, ella teir hildu seg hava grund til at farið úr honum. Bert reyp í Dagblaðnum man vera nakað lítið fyri hesar menn.

Rætt er tað, at »stevning fellur ongan mann,« so nú er bara at biða eftir dóminum. Men so nógv er framkomið í hesum máli, og so harðar eru ákærurnar, at lögið skuldi tað verið, um teir ganga fríir.

Men so er eitt enn at siga við Dagblaðið. Og tað er, at tað sær so lögið út, tá tað, hvørja ferð sjóvinnubankamálið verður nevnt her í blaðnum, blakar skarn eftir A. T. og P. M. Dam, sum vildu teir reinska sínar oddamenn við at dálka aðrar. At A. T. ikki stendur væl í dag, tað er tíverri satt. Og tað eru helst fleiri stórvirki, ið rilla. Tann stóri munur er tó á A. T. leiðsluni og sjóvinnubankamonnum, at eingin við minstu grund kann vísa á, at A. T. leiðslan á nakran hátt hevur brotið nakra lóg. Og hartil er so eisini at siga, at tingið á sinni kravdi alla A. T. stjórnina frá — har ímillum eisini P. M. Dam — og legði umsjónina av felagsins rakstri undir landsstýrið.

Dagblaðið kann sostatt eisini fyri ein stóran part takki síni egnu flokksleiðslu fyri, at A. T. liggur stilt í dag.

Barnasanatorium í Jakobshavn.

Nú í summar verður farið undir at byggja barnasanatorium í Jakobshavn í Grønlandi. Hetta sanatorium skal hava seingjarpláss til 30 børn, og roknað verður við, at tað kemur at kosta 1,1 milj. kr. Tað er »Foreningen til hjælp for grønlandske børn,« ið letur byggja tað. Sjálvt ræður felagið yvir 350.000 kr., og roknað verður við, at finansútvalgið vil jætta 300.000 kr. Restin av peninginum fæst frá »Kongeparrets grønlandsfond«.

Nakrir spurningar til landsstýrið.

Nú eru brátt farin 4 ár, síðan núsitandi landsstýri tók við ræðið í landi okkara, og nú halda vit veljarar, at tit og hinir limir landsstýrisflokkan mega greiða okkum eitt sindur frá, hvat tit hava útrættað hesi 4 árin.

Enn eru nakrir mánaðir til valið verður, og tit halda, at eg kundi steðgað til í heyst at spyrja; men eg haldi, at tað er rættari at geva tykkum góðar stundir at svara, og tessvegna er best at spyrja í so rúmari tíð frammanundan valinum, at tit fáa høvi til at greiða gjølla frá tí nógv, ið gjørt er hesi 4 árin, og tað skal hava rúm í tykara tvíburðablöðum »Dimmalætting« og »Dagblaðið«. Fólk nevna nakað fyri siamesisk tvíburðabörn. Nakað soleiðis eru omanfyri nevndu blöð, men kortini veit eg, at tað fer at knipa við plássi fyri teirri stóru frágreiðing, sum landsstýrið fer at geva, og tí er best at byrja í góðari tíð.

Eg havi leingi væntað tilfika frágreiðing og mong eru tey, sum saman við mær biða harðliga av longslí eftir eini tilikari.

Satt at siga kundi tað hent, at onkur av okkum hevði farið á valg í heyst og sett ein kross fyri øðrum av teim siamesisku flokkunum — tað ger nevniliga tað sama, antin ein velur sambands- ella fólkalokkin — alt kemur í sama leypin til endans. Men sum sagt: Vit megu fáa at vita, hvat ið gjørt er hesi farnu 4 árin, og hvat tit ætla at gera í framtíðini.

Veljari.

HJØRDIS SOKKIN

Týsdagin kom eldur í Hjördis, ið fiskaði við Grønland. Eldurin stavaði frá eini sprenging í motorinum, og hann breiddi seg skjótt, so eisini oljutangarnir stóðu í loga.

Viðoy, ið kom á staðið, royndi at sleipa Hjördis inn, og manningin fór frá borði og varð öll bjargað. Men eldurin var so nógvur, at tað var ógjörlikt at bjarga skipinum — tað sakk.

Skipið hevði um 120 tons av fiski inni, og var skip og veiða tryggjað fyri stíva ½ milj. kr. í Færøernes gensidige Forsikringsforening og Tryggingarsambandinum. Tað var útgjört sum trolskip, bygt í 1921 av eik og hevði 420 hk motor. Fuglafjarðar trolarafelag átti skipið. Skipari var Sofus Olsen úr Rituvík.

Vagn Hansen, ríkisumb., verður amtmáður í Sønderborg.

Ríkisumboðsmaður Vagn Hansen hevur fingið amtmansembætið í Sønderborg frá 1. aug. Eftirmaður hansara í starvinum er longu útnevndur, tað verður Elkær Hansen, ið eina stutta tíð í fjør var settur ríkisumboðsmaður í Føroyum.

Bankamálið farið til dóms.

Miðvikudagin var síðsti tingfundur í rættinum viðvíkjandi bankamálinum. Nú er tað farið til dóms. Ikki kann við vissu sigast, nær dómurinn verður at falla; men helst verður tað ein av døgnum aftaná sólmyrkingina.

HVØNN KALLAR HON »REBELLAR«?

Blýanturin er ikki tað amboðið, ið liggur best í hondum mínum; men kortini haldi eg meg noyðast at skriva nøkur orð í Sosialin.

Eg hevði væntað, at onkur annar hevði trivið í hasa »frágreiðingina frá læknastríðinum í Klakksvík«, sum »Dimmalætting« nýliga bar fram. Men so varð ikki, og tað undrar meg; tí so beista illa fór hon við okkum adressummonnum, at tað er nógv fyri at standa tigandi og taka móti einj slíkari avsmyrjing.

Hvønn vágar »Dimmalætting« sær at kalla »Rebellar« og »Oprørere« í Klakksvík? Eg vil fegin vita tað; tí mær kunnugt er fólkíð í Klakksvík ikki öðrvísi enn tit har suðuri í Havn

og hvar sum helt í Føroyum. Og tað er nógv fyri hjá hampafólki at taka ímóti slíkum ókvæmisorðum í almennum blað.

Ikki hevur samarbeiðið millum lögmann, Dimmalætting og fólkatingsmannin á Ströndum í seinastum roynst so haldgott; men her tykist at vera eitt mál, sum hesir stóru menn eru samdir um: at niðurbinda fólkaviljan í Klakksvík. Lögmaður heitir á ríkisstýrið og biður teir vælsignaðar hjálpa sær, fólkatingsmaður Poulsen stendur niðri í Keypmannahavn og rópar um allar geilar um »den færøske retsbevidsthed«, sum er við at hvørva og bønar um at fáa »de skyldige« í læknafrámhald á 4. síðu.